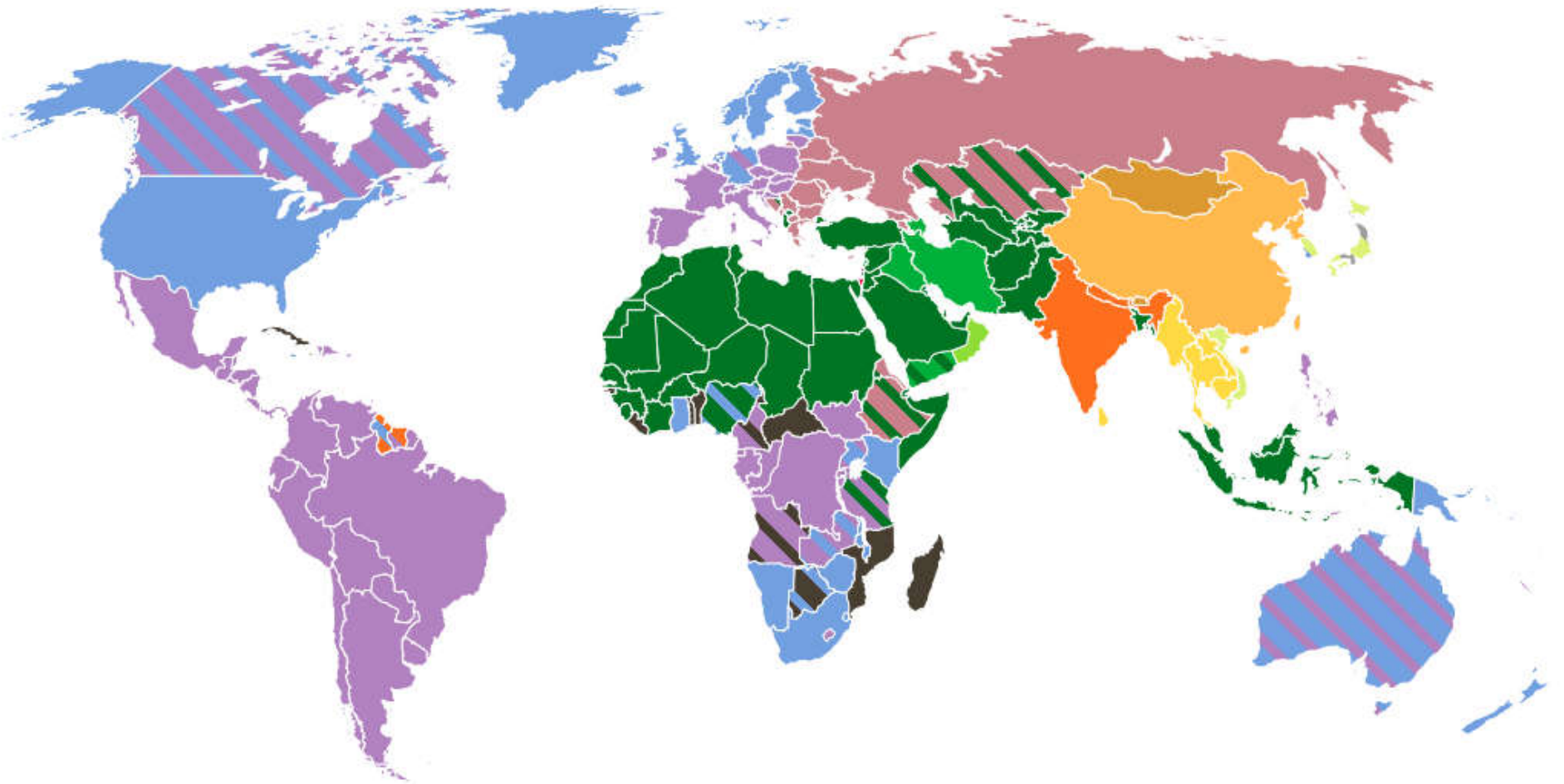

Kościóły i związki wyznaniowe w Polsce

Tomasz A. Winiarczyk

religia

- system wierzeń i praktyk, określający relację między różnie pojmowaną sferą sacrum (świętością) i sferą boską a określonym społeczeństwem, grupą lub jednostką

Państwa według wyznania dominującego

	Kościół katolicki
	Cerkiew prawosławna
	Protestantyzm
	Islam sunnicki
	Islam szyicki
	Hinduizm
	Judaizm
	Religie Chin
	Theravada
	Mahajana
	Lamaizm
	Inne

religie na świecie

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Religia>

państwo a religia

□ państwo wyznaniowe (system powiązania)

- państwo wyznaniowe tradycyjne (konfesyjne): dana religia jest religią państwową lub narodową
- państwo wyznaniowe nowoczesne: obok religii państwowej pojawia się tolerancja, wolność religijna do innych wyznań

państwo a religia

□ państwo świeckie (system rozdziału)

- system amerykański (separacja czysta)
 - zakaz nadawania jakiegokolwiek religii charakteru oficjalnego na poziomie federalnym
- system francuski (separacja wroga)
 - związki wyznaniowe nie mają osobowości prawnej; zakaz publicznego uzewnętrzniania przekonań religijnych
- system niemiecki (separacja skoordynowana)
 - uznaje się osobowość prawną związków wyznaniowych, które posiadają swoje zakorzenienie w kulturze narodu

państwo a religia

□ państwo ateistyczne

- państwo, które w swojej polityce kieruje się ateizmem i przede wszystkim zamiarem jego propagowania
- jedynym państwem, które oficjalnie zakazywało praktyk religijnych była Albania pod rządami Envera Hodży

Ateizm państwowy – oficjalne promowanie ateizmu przez władze państwowe, często połączone z czynną walką z praktykami religijnymi i samą religią

Konstytucja RP – z preambuły

- ❑ my, Naród Polski – wszyscy obywatele Rzeczypospolitej, zarówno wierzący w Boga będącego źródłem prawdy, sprawiedliwości, dobra i piękna, jak i nie podzielający tej wiary, a te uniwersalne wartości wywodzący z innych źródeł, równi w prawach i w powinnościach wobec dobra wspólnego – Polski,

Konstytucja RP

- Art. 25.** 1. Kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione.
2. Władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym.
3. Stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie, jak również współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego.
4. Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Kościołem Katolickim określają umowa międzynarodowa zawarta ze Stolicą Apostolską i ustawy.
5. Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi określają ustawy uchwalone na podstawie umów zawartych przez Radę Ministrów z ich właściwymi przedstawicielami.

podstawa prawna

- ❑ USTAWA z dnia 17 maja 1989 r.
o gwarancjach wolności sumienia i
wyznania
- ❑ KONKORDAT
między Stolicą Apostolską i
Rzeczpospolitą Polską
- ❑ ustawy dot. poszczególnych kościołów

wolność sumienia i wyznania

- ❑ Rzeczpospolita Polska zapewnia każdemu obywatelowi wolność sumienia i wyznania.

prawa obywateli

Korzystając z wolności sumienia i wyznania obywatele mogą w szczególności:

- 1) tworzyć wspólnoty religijne, zwane dalej “kościółami i innymi związkami wyznaniowymi”, zakładane w celu wyznawania i szerzenia wiary religijnej, posiadające własny ustrój, doktrynę i obrzędy kultowe;
- 2) zgodnie z zasadami swojego wyznania uczestniczyć w czynnościach i obrzędach religijnych oraz wypełniać obowiązki religijne i obchodzić święta religijne;
- 2a) należeć lub nie należeć do kościołów i innych związków wyznaniowych;
- 3) głosić swoją religię lub przekonania;
- 4) wychowywać dzieci zgodnie ze swoimi przekonaniem w sprawach religii;
- 5) zachowywać milczenie w sprawach swojej religii lub przekonań;
- 6) utrzymywać kontakty ze współwyznawcami, w tym uczestniczyć w pracach organizacji religijnych o zasięgu międzynarodowym;
- 7) korzystać ze źródeł informacji na temat religii;
- 8) wytwarzać i nabywać przedmioty potrzebne do celów kultu i praktyk religijnych oraz korzystać z nich;
- 9) wytwarzać, nabywać i posiadać artykuły potrzebne do przestrzegania reguł religijnych;
- 10) wybrać stan duchowny lub zakonny;
- 11) zrzeszać się w organizacjach świeckich w celu realizacji zadań wynikających z wyznawanej religii bądź przekonań w sprawach religii;
- 12) otrzymać pochówek zgodny z wyznawanymi zasadami religijnymi lub z przekonaniem w sprawach religii.

Kościóły i inne związki wyznaniowe

- działają w konstytucyjnych ramach ustrojowych Rzeczypospolitej Polskiej
- ich sytuację prawną i majątkową regulują przepisy rangi ustawowej.

Kościóły i inne związki wyznaniowe

- Kościóły i inne związki wyznaniowe korzystają na zasadach równouprawnienia ze swobody pełnienia funkcji religijnych.

Kościóły i inne związki wyznaniowe

- mają prawo posiadania, zarządzania oraz zakładania i poszerzania cmentarzy grzebalnych
- mogą nauczać religii oraz wychowywać religijnie dzieci i młodzież, zgodnie z wyborem dokonany przez ich rodziców lub opiekunów prawnych
- mają prawo zakładać i prowadzić szkoły i przedszkola oraz inne placówki oświatowo-wychowawcze i opiekuńczo-wychowawcze na zasadach określonych w ustawach
- mają prawo zakładać i prowadzić, według samodzielnie ustalonych programów, szkoły duchowne i seminaria duchowne
- mają prawo zakładać i prowadzić, na zasadach określonych w ustawach, odpowiednie instytucje w ramach działalności charytatywno-opiekuńczej, w tym zakłady dla osób potrzebujących opieki, szpitale i inne przedsiębiorstwa podmiotów leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, żłobki i schroniska dla dzieci
- mają prawo wydawania prasy, książek, druków oraz zakładania i posiadania wydawnictw oraz zakładów poligraficznych, z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa
- mają prawo organizowania i prowadzenia związanej z wypełnianiem swoich funkcji działalności kulturalnej i artystycznej

Kościóły i inne związki wyznaniowe – rejestracja

- ❑ Prawo wniesienia wniosku o wpis do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych przysługuje co najmniej 100 obywatelom polskim posiadającym pełną zdolność do czynności prawnych

Kościół i inne związki wyznaniowe – wniosek

- 1) lista wnioskodawców
- 2) informacja o dotychczasowych formach życia religijnego i metodach działania kościoła lub innego związku wyznaniowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
- 3) informacja o podstawowych celach, źródłach i zasadach doktrynalnych, obrzędach religijnych
- 4) adres siedziby kościoła lub innego związku wyznaniowego oraz dane osób wchodzących do kierowniczych organów wykonawczych
- 5) statut

Kościoły i inne związki wyznaniowe w Rzeczypospolitej Polskiej

- działające na podstawie ustaw: **15**
 - w tym działający także na podstawie umowy międzynarodowej: **1**
- wpisane do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych: **170**

Kościoły i związki wyznaniowe działające na podstawie ustaw:

- 1) Kościół katolicki
- 2) Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny
- 3) Kościół Ewangelicko-Augsburski w Rzeczypospolitej Polskiej
- 4) Kościół Ewangelicko-Reformowany w Rzeczypospolitej Polskiej
- 5) Kościół Ewangelicko-Methodystyczny w Rzeczypospolitej Polskiej
- 6) Kościół Polskokatolicki w Rzeczypospolitej Polskiej
- 7) Kościół Adwentystów Dnia Siódmego w Rzeczypospolitej Polskiej
- 8) Kościół Chrześcijan Baptystów w Rzeczypospolitej Polskiej
- 9) Kościół Starokatolicki Mariawitów w Rzeczypospolitej Polskiej
- 10) Kościół Katolicki Mariawitów w Rzeczypospolitej Polskiej
- 11) Kościół Zielonoświątkowy w Rzeczypospolitej Polskiej
- 12) Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej
- 13) Wschodni Kościół Staroobrzędowy
- 14) Muzułmański Związek Religijny w Rzeczypospolitej Polskiej
- 15) Karaimski Związek Religijny w Rzeczypospolitej Polskiej

Tabl. 4.7. Ludność Polski według deklarowanej przynależności do wyznania religijnego w 2011 roku

Przynależność do wyznania religijnego	Ogółem w tys.	W % ogółu ludności	W % ogółu udzielających odpowiedzi na pytanie o wyznanie
Ogółem	38512	100,00	x
Udzielający odpowiedzi na pytanie o przynależność wyznaniową	35151	91,27	100,00
należący do wyznania	34222	88,86	97,36
Kościół Katolicki - obrządek łaciński (Kościół rzymskokatolicki)	33729	87,58	95,95
Kościół Prawosławny	156	0,41	0,44
Związek Wyznania Świadców Jehowy	137	0,36	0,39
Kościół Ewangelicko-Augsburski	71	0,18	0,20
Kościół Katolicki – obrządek bizantyjsko-ukraiński (Kościół greckokatolicki)	33	0,09	0,09
Kościół Zielonoświątkowy	26	0,07	0,08
Kościół Starokatolicki Mariawitów	10	0,03	0,03
inne	59	0,15	0,17
nienależący do żadnego wyznania	929	2,41	2,64
Odmawiający odpowiedzi na pytanie o wyznanie	2734	7,10	x
Nie ustalono	627	1,63	x

religia w Polsce

Tablica 1. Przynależność do wyznania religijnego^a (w % osób wieku 16 lat i więcej)

PRZYNALEŻNOŚĆ WYZNANIOWA	2015	2018
OGÓŁEM	100,0	100,0
Należący do wyznania	94,2	93,5
Kościół rzymskokatolicki	92,8	91,9
Kościół prawosławny	0,7	0,9
Kościoły protestanckie	0,2	0,3
Świadkowie Jehowy	0,3	0,2
Kościół greckokatolicki	0,1	0,1
inne	0,1	0,2
Nienależący do żadnego wyznania	3,1	3,1
Niepotrafiący określić	0,5	0,5
Odmawiający odpowiedzi	2,2	2,9

a Na podstawie odpowiedzi na pytanie: „Do jakiego wyznania religijnego (kościół lub związku wyznaniowego) Pan/Pani należy?”

